

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništva v tiskarni sv. Cirila, koroško ulice št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če za natise enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ljutomerska nemška šola.

Ljutomerska nemška šola, o kateri je bilo po časnikih toliko hrupa, preden je bila dovoljena, obstoji že mesec dnij, pa se brž nihče za njo veliko ne briga. Ljutomerski Nemci in nemškutarji so zahtevali nemško šolo z nemškim podučevalnim jezikom za ljutomerske nemške otroke; ali ko se je šola otvorila, ni bilo nikjer nemških otrok, in začeli so z vsakovrstnimi objubami in grožnjami otroke loviti, kjer so jih našli. Tako so nalovili 75 otrok.

Od teh 75 otrok jih prebiva 33 v Ljutomeru, drugi pa so večinoma viničarski in želarski otroci iz ljutomerske okolice, jeden je iz Križevske, jeden iz Jurjevske in jeden iz Strigovske fare. Nemška otroka sta samo dva, polovičarjev, ki nekoliko nemški razumejo, je dvanajst, vsi drugi pa ne razumejo skoro nič nemški, in vendar morajo poslušati izključljivo nemški poduk. Razun tega so otroci obojega spola iz vseh šolskih let skupaj v jednem razredu. Ker bi pri teh razmerah podučevanje bilo čisto brezuspešno, vpeljali so po zankazu okrajnega šolskega nadzornika poldnevni poduk tako, da dopoldne prihajajo v šolo večji, popoldne pa manjši učenci. Zdaj se očividno vidi, da ljutomerski Nemci niso potrebovali nemške šole, ker nemških otrok ni, slovenski otroci pa imajo itak lepo četirirazredno deško in deklško šolo s krasnimi prostori in dobrimi učili tako, da nekateri Nemci rajši pošiljajo svoje otroke v slovensko, kakor v nemško šolo.

Kako pa je tedaj to, da toliko slovenskih otrok hodi v nemško šolo? Temu je več uzrokov. Nekateri stariši so poslali svoje otroke v nemško šolo, ker so slišali obljube, kaj vse da bodo otroci tam dobili, in tem je več na tem, da otrok kaj dobi, kakor da se kaj nauči; nekateri so poslali tje otroke iz strahu pred svojimi višjimi, o katerih vedo, da to želijo ali morda celo zahtevajo; nekateri so bili pregovorjeni, češ, tam bode se otrok takoj nemški naučil; ali ti bodo kmalu spoznali, da se otroci ne bodo ne nemški, ne druga nič naučili, ker poduka ne razumejo.

Nemci so poprej vedno kričali, da njihovi otroci morajo slovenski poduk poslušati, zato se nič ne naučijo, kako pa bi se sedaj mogli slovenski otroci kaj naučiti, poslušajoči nemški poduk? Čudno je tudi, da dva Nemca, ki sta se najbolj za nemško šolo potegovala, sedaj svoje otroke dajeta doma podučevati in jih nečeta v nemško šolo pošiljati! Nam se dozdeva, da zdaj že tudi oni sprevidijo, da je v Ljutomeru čisto nemška šola le nepotrebna ponemčevalnica slovenskih otrok! Sicer se v slovenski šoli otroci tudi nemški učijo, kakor je pametno; v nemški pa se to namerava po Nürnberški metodi goditi, da otrokom hočejo menda z lijakom nemščino v glavo vlit; ali ta način se

bojda še ni nikjer posrečil, torej se tudi v Ljutomeru ne bode.

Gimnazija v Celju.

(Govor poslanca Mih. Vošnjaka v drž. zboru dne 6. aprila 1894.)
(Dalje.)

Sedaj mi je še spregovoriti o poslovenjenju notarske zbornice v Celju. Ta stvar je taka. Ta zbornica je imela poprej nemško večino, ali premenila se je, ko je slovensko prebivalstvo na Spodnjem Štajarskem jelo zahtevati, da naj se nastavijo notarji, večji obeh deželnih jezikov, kar je tudi utemeljeno v zakonu. Spremena se je izvršila čisto naravno. Vlada ni mogla ničesa storiti. Vzeti je morala tiste kandidate, ki so postavno dokazali znanje obeh deželnih jezikov. V tem oziru naj še omenim neko stvar. Poprej je bila navada — in mislim, da je to bila postavna navada — da se je pri nameščenju notarjev za slovenske kraje strogo gledalo na to, da se postavno dokaže znanje drugega deželnega jezika. Pri poslednjem notarskem imenovanju na Spodnjem Štajarskem se je pa vendar prezrlo to glavno načelo in obžalovati moram to in nujno moram prositi pravosodno upravo, da tako ne bi več postopala, kakor je pri poslednjem imenovanju notarja v Mariboru. Po mojem mnenju je tako bi se izrazil — nepostavno nečem reči, tako postopanje je tako, da se ne more smatrati za redno. Znanje slovenščine v tem slučaju kandidat ni dokazal, za dokaz slovenskega znanja smatrala so se nekatera dela dotičnika, katerega je nemška stranka vsekako hotela spraviti na to mesto.

Nadalje se je tudi južnoštajarska hranilnica navažala za zatiranje Nemcev. Zgodovina osnove te hranilnice je tudi nekaj posebnega. Kako smo pa prišli na misel, da je treba osnovati svojo hranilnico v Celju? Prisiljeni smo bili s sklepom nemške hranilnice, ki je hotela preprečiti slovenska zemljiška vknjiževanja. Vsled tega bili smo prisiljeni storiti korake za osnovo svoje hranilnice, nepristranske hranilnice, in tako je pet sodnih okrajev okrog Celja osnovalo hranilnico, ko je dala vlada dotično dovoljenje. Osrednja vlada s tem Slovincem ni storila nobene koncesije, ker je bila njena dolžnost, da se upre prizadevanjem nemških hranilnic, ki so hotele oškodovati kredit slovenskega prebivalstva.

Tudi osnova slovenske tiskarne v Celju se je navajala za zatiranje Nemcev. Osnova te tiskarne ima tako zgodovino. — Posojilnice so se v slovenskih delih dežele tako razvile, kakor težko pri katerem narodu. Pospeševala je razvoj posojilnic „Zveza slovenskih posojilnic“, katere sedež je v Celju in katerej imam jaz čast biti predsednik. Šlo je v prvi vrsti za to, da slo-